

ΣΤΕ 2842/2018 [ΝΟΜΙΜΗ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗ ΕΡΓΟΥ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΧΥΤΥ ΣΤΟΝ Ν. ΗΛΕΙΑΣ]

Περίληψη

-Με τις ρυθμίσεις του εθνικού και του κοινοτικού δικαίου, όπως ίσχυαν κατά την έκδοση των προσβαλλόμενων πράξεων, εισάγεται αυστηρό κανονιστικό πλαίσιο, το οποίο ρυθμίζει συνολικά το ζήτημα της διαχείρισης των αποβλήτων, κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η προστασία του περιβάλλοντος και της ανθρώπινης υγείας, και το οποίο προβλέπει ολοκληρωμένο σχεδιασμό, τόσο σε εθνικό επίπεδο με την κατάρτιση προδιαγραφών και γενικών προγραμμάτων, όσο και σε περιφερειακό επίπεδο με την εξειδίκευση των εθνικών στόχων και την επιλογή, σε συμφωνία προς τον υπερκείμενο σχεδιασμό, των κατάλληλων χώρων για την εγκατάσταση των μονάδων, οι οποίες, εν συνεχεία, χωροθετούνται και αδειοδοτούνται με πράξεις π.π.ε.α. και εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων. Από τις αυτές ως άνω διατάξεις συνάγεται ότι καταλείπεται ευχέρεια στα κράτη μέλη για την επιλογή του τρόπου διαχείρισης των απορριμμάτων και των μεθόδων επεξεργασίας, με την υποχρέωση, όμως, θεσπίσεως κριτηρίων που αποσκοπούν στην προστασία του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας και στην υλοποίηση των τασσομένων από τις οδηγίες στόχων και αρχών και, ειδικότερα, της αρχής της πρόληψης, η οποία συνίσταται στην πρόληψη ή μείωση της παραγωγής και της βλαπτικότητας των αποβλήτων και εν συνεχεία στην αξιοποίησή τους με επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση και ανάκτηση ή χρήση ως πηγή ενέργειας, της αρχής της εγγύτητας, ώστε να επιτυγχάνεται η διάθεση των αποβλήτων στις πλησιέστερες στον τόπο παραγωγής τους εγκαταστάσεις, και της αρχής της ασφαλούς διάθεσης των αποβλήτων, με την οποία εξασφαλίζεται ότι η τελική διάθεση θα γίνεται με τρόπο και μέθοδο που δεν θα προκαλεί βλάβη στο περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία. Εξ άλλου, η ευχέρεια των κρατών μελών ως προς την επιλογή της μεθόδου επεξεργασίας των αποβλήτων διατηρήθηκε και με τις νεότερες οδηγίες 2006/12 και 2008/98, στις οποίες παρατίθεται ένας μη εξαντλητικός κατάλογος εργασιών διάθεσης, που περιλαμβάνει και την υγειονομική ταφή, χωρίς να προκρίνεται η επιλογή κάποιας εξ αυτών.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις κατά τις οποίες επιβάλλεται η επίτευξη ασφαλούς λειτουργίας έργου υποδομής, που ικανοποιεί ζωτικές ανάγκες του κοινωνικού συνόλου, είναι δυνατό να επιτρέπονται επεμβάσεις επι και πλησίον αρχαίου ή

μνημείου, στο μέτρο που καθίστανται απολύτως αναγκαίες για τους παραπάνω σκοπούς, ύστερα από στάθμιση της αξίας του μνημείου ως στοιχείου της πολιτιστικής κληρονομιάς, της σημασίας του επιδιωκόμενου σκοπού και της αναγκαιότητας να εκτελεστεί το έργο, εφ' όσον διαπιστωθεί, με βάση εμπειριστατωμένη έρευνα, ότι δεν υπάρχει εναλλακτική λύση, με την οποία θα ήταν δυνατό να αποτραπεί η βλάβη του μνημείου.

Τα μνημεία πρέπει να διατηρούνται και να αναδεικνύονται, εντασσόμενα στη σύγχρονη κοινωνική ζωή, με τη λήψη των κατάλληλων μέτρων προστασίας τους. Κατ' εξαίρεση, όμως, είναι επιτρεπτές επεμβάσεις επί και πλησίον ακινήτου μνημείου, υπό προϋποθέσεις, ύστερα από γνώμη του αρχαιολογικού συμβουλίου, κατόπιν εγκρίσεως του Υπουργού Πολιτισμού, ειδικά δε για τις οικοδομικές εργασίες ή εν λόγω έγκριση χορηγείται αν η απόσταση από το ακίνητο μνημείο, στην έννοια του οποίου συμπεριλαμβάνεται ρητώς και το άμεσο περιβάλλον του, ή η σχέση με αυτό είναι τέτοια ώστε να μη κινδυνεύει να επέλθει άμεση ή έμμεση βλάβη σε αυτό.

Αβασίμως προβάλλεται ότι από το άρθρο 24 παρ. 1 και 6 του Συντάγματος και τις κείμενες διατάξεις απαγορεύεται η δημιουργία Χ.Υ.Τ. επί και πλησίον αρχαίων, διότι η δημιουργία παρόμοιων εγκαταστάσεων επιτρέπεται υπό προϋποθέσεις, οι οποίες συντρέχουν εν προκειμένω. Αβασίμως, επίσης, προβάλλεται ότι δεν ελήφθη υπ' όψη η μοναδική σημασία των αρχαιοτήτων που αποκαλύφθηκαν, διότι η σημασία αυτή εκτιμήθηκε δεόντως εν προκειμένω, συνεκτιμήθηκε δε θεμιτώς η σημασία και η ανάγκη δημιουργίας του επίμαχου βασικού έργου υποδομής, κατόπιν δε της σταθμίσεως αυτής αποφασίσθηκαν αιτιολογημένως τα προσήκοντα μέτρα προστασίας των αρχαιοτήτων, αναλόγως της σημασίας και της κατάστασης διατήρησής τους, μεταξύ των οποίων η στέγαση και ανάδειξη του σημαντικότερου μνημείου (θολωτός τάφος) και η κατάχωση των υπολοίπων, η οποία αποτελεί προβλεπόμενη, στο νόμο, μέθοδο διατήρησης. Εφ' όσον δε η προσβαλλόμενη αιτιολογείται νομίμως και επαρκώς από την ανωτέρω άποψη, η περαιτέρω αμφισβήτηση της επιστημονικής κρίσεως του αρμόδιου έργου ως προς τη σημασία των αρχαιοτήτων και τον προσήκοντα τρόπο διατήρησης και ανάδειξής των είναι απαράδεκτη.

Στην προκειμένη περίπτωση, ο χώρος στον οποίο αποκαλύφθηκαν αρχαιότητες στη θέση «Τριανταφυλλιά» δεν έχει κηρυχθεί αρχαιολογικός, ούτε έχει οριοθετηθεί ζώνη Α' απόλυτης προστασίας. Επομένως, ο λόγος κατά τον οποίο οι προσβαλλόμενες πράξεις παρανόμως επιτρέπουν την κατασκευή έργου Χ.Υ.Τ., σε περιοχή

αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος. Η προσβαλλόμενη Α.Ε.Π.Ο. περιλαμβάνει όρο, κατά τον οποίο όλες οι εργασίες για την εκτέλεση του έργου πρέπει να γίνουν υπό την εποπτεία της αρμόδιας Ε.Π.Κ.Α., σε περίπτωση δε ανεύρεσης αρχαίων πρέπει κάθε εργασία να διακοπεί και να διεξαχθεί αρχαιολογική και ανασκαφική έρευνα, από τα αποτελέσματα της οποίας να εξαρτηθεί η πορεία των εργασιών.

Εν όψει τούτων και λαμβάνομένου υπ' όψιν ότι το επίδικο έργο υποδομής αποσκοπεί στην εξυπηρέτηση βασικής ανάγκης του κοινωνικού συνόλου, ότι η επίμαχη θέση δεν εμπίπτει στα κριτήρια αποκλεισμού και ότι στην γύρω περιοχή δεν έχουν εντοπισθεί σημαντικές αρχαιότητες, ούτε αυτή έχει κηρυχθεί ως αρχαιολογικός χώρος, η προσβαλλόμενη Α.Ε.Π.Ο είναι νομίμως και επαρκώς αιτιολογημένη, όσον αφορά την προστασία των αρχαιοτήτων. Συνεπώς, ο αντίθετος λόγος είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, ενώ η περαιτέρω αμφισβήτηση της σχετικής τεχνικής κρίσεως τους Διοικήσεως είναι απαράδεκτη. Τέλος, ο λόγος κατά τον οποίον η κατασκευή και λειτουργία του επίδικου έργου προσβάλλει τον μοναστικό βίο στην πλησίον ευρισκόμενη Ιερά Μονή Φραγκοπηδήματος είναι απορριπτέος προεχόντως ως προβαλλόμενος εκ συμφέροντος τρίτου, δεδομένου, μάλιστα, ότι η εν λόγω Ι. Μονή έχει παραχωρήσει το ανήκον σ' αυτήν μεγαλύτερο τμήμα της έκτασης, στην οποία αναπτύσσεται το επίδικο έργο, χάριν της δημιουργίας Χ.Υ.Τ.Υ. Ανεξαρτήτως τούτου, ο προβαλλόμενος λόγος είναι και αβάσιμος, δεδομένου ότι από τη Μ.Π.Ε. και τα στοιχεία του φακέλου, προκύπτει ότι η Ι. Μονή Φραγκοπηδήματος ευρίσκεται σε απόσταση 3,5, περίπου, χλμ. από το χώρο του επίδικου έργου και ότι δεν υπάρχει οπτική επαφή ούτε όχληση από αυτό.

Εφ' όσον ο Υπουργός Πολιτισμού έκρινε με νόμιμη αιτιολογία ότι το επίδικο έργο δεν επιφέρει άμεση ή έμμεση βλάβη στις αρχαιότητες και ότι αυτές προστατεύονται επαρκώς με τους τεθέντες όρους, δεν συνέτρεχε λόγος αναζήτησης εναλλακτικών θέσεων για τη χωροθέτηση του έργου και συνεπώς νομίμως η Α.Ε.Π.Ο., ερειδόμενη στην πράξη του Υπουργού Πολιτισμού και τη συμπληρωματική Μ.Π.Ε. οριστικοποίησε την επιλογή της θέσης χωρίς να αναζητήσει εναλλακτικές λύσεις. Συνεπώς, ο λόγος με τον οποίο προβάλλεται ότι, εν όψει της ανακάλυψης σημαντικών αρχαιοτήτων, έπρεπε να επαναληφθεί η Π.Π.Ε.Α. και να αναζητηθούν άλλες εναλλακτικές θέσεις χωροθέτησης του έργου είναι απορριπτέος ως αβάσιμος. Αβασίμως, επίσης, προβάλλεται ότι έπρεπε να επαναληφθεί η Π.Π.Ε.Α. λόγω των πυρκαϊών του 2007, διότι, όπως εκτίθεται σε επόμενη σκέψη, από τις πυρκαϊές αυτές δεν εθίγη πάντως ο χώρος του Χ.Υ.Τ.Υ.

Οι τροποποιήσεις που επιφέρει η συμπληρωματική μελέτη στη Μ.Π.Ε. αφορούν συνοδευτικά έργα του κυρίου έργου και την ενσωμάτωση της προστασίας των αρχαιοτήτων σύμφωνα με την πρώτη προσβαλλόμενη πράξη και δεν μεταβάλλουν βασικές παραμέτρους του έργου ούτε προκαλούν δυσμενείς επιπτώσεις στο περιβάλλον. Με τα δεδομένα αυτά, δεν επιβαλλόταν, εν προκειμένω, επί ποιινή ακυρότητας η δημόσιοποίηση της συμπληρωματικής Μ.Π.Ε., ο δε αντίθετος λόγος πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Αν παρίσταται ανάγκη να πραγματοποιηθεί έργο υποδομής εντός εκτάσεως, η οποία έχει κηρυχθεί αναδασωτέα, ελλείψει αντιθέτου ορισμού στο ν. 998/ 1979, απαιτείται άρση της αναδασώσεως με πράξη που εκδίδεται εφ' όσον συντρέχουν οι, κατά νόμο, προϋποθέσεις. Η πράξη αυτή μπορεί είτε να προηγείται της Ε.Π.Ο. του έργου υποδομής, που αποτελεί ήδη τη μελέτη της παρ. 5 του άρθρου 45 του ν. 998/1979, είτε και να έπεται αυτής. Σε κάθε περίπτωση, όμως, η έκδοσή της αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την πραγματοποίηση οποιασδήποτε επεμβάσεως στην έκταση αυτή. Οίκοθεν δε νοείται ότι, πριν αρθεί η αναδάσωση και, περαιτέρω, πριν εκδοθεί άδεια επεμβάσεως, καθορίζουσα και τους σχετικούς όρους, απαγορεύεται οιαδήποτε υλική ενέργεια στην έκταση αυτή.

Από τα στοιχεία του φακέλου, η έκταση, στην οποία πρόκειται να κατασκευαστεί το επίμαχο έργο, αποτελεί τμήμα μείζονος εκτάσεως δάσους, η οποία είχε κηρυχθεί αναδασωτέα, πλην η αναδάσωση ήρθη ειδικά για την επίδικη έκταση λόγω αποκατάστασης της δασικής βλαστήσεως. Εν όψει τούτου, η προσβαλλόμενη Ε.Π.Ο. νομίμως εκδόθηκε από την εξεταζόμενη άποψη, ο δε αντίθετος λόγος είναι απορριπτός ως αβάσιμος. Ο περαιτέρω λόγος, κατά τον οποίο η επίμαχη έκταση έπρεπε να κηρυχθεί εκ νέου αναδασωτέα διότι κήκε στην πυρκαγιά του Αυγούστου 2007, είναι απορριπτός, διότι, σύμφωνα με τη Μ.Π.Ε., η επίμαχη έκταση βρίσκεται στο όριο των καμένων εκτάσεων και δεν επλήγη από την πυρκαγιά.

Αβασίμως προβάλλεται ότι μη νομίμως δεν αναζητήθηκε θέση με μικρότερη δασοκάλυψη, διότι, όπως προκύπτει από την Π.Π.Ε., η θέση επελέγη κατόπιν συγκριτικής αξιολόγησης των υποψήφιων θέσεων και από την εξεταζόμενη άποψη, κατά της αξιολόγησης δε αυτής δεν προβάλλονται ειδικότερες αιτιάσεις.

Προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη Α.Ε.Π.Ο. είναι ακυρωτέα, διότι δεν χορηγήθηκε προηγουμένως άδεια παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας για την περιλαμβανόμενη στο έργο Μονάδα Παραγωγής Ενέργειας. Ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, διότι η τυχόν απαιτούμενη άδεια παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας για την ανωτέρω μονάδα θα αντιμετωπισθεί στο στάδιο της αδειοδότησης της μονάδας αυτής, το οποίο κατά τις εφαρμοστέες, εν προκειμένω, διατάξεις, για την περιβαλλοντική αδειοδότηση του Χ.Υ.Τ., δεν απαιτείται να προηγείται, αλλά μπορεί να έπεται της Α.Ε.Π.Ο., όπως νομίμως ορίζει η προσβαλλόμενη.

Τόσο η Μ.Π.Ε. όσο και η προσβαλλόμενη Α.Ε.Π.Ο. έλαβαν δεόντως υπ' όψη τις τεχνικές προδιαγραφές που τίθενται από το νόμο για τη στεγανοποίηση του πυθμένα και των πρανών του Χ.Υ.Τ., τη συλλογή και την διαχείριση των στραγγισμάτων, τα οποία ενδέχεται να μολύνουν τον υπόγειο υδροφόρο ορίζοντα, καθώς και τον ποταμό Λατίφη και το ρέμα της Μονής Φραγκοπηδήματος, που ευρίσκονται, πάντως, εκτός του χώρου του επίμαχου έργου, κατά τα εκτιθέμενα στην επόμενη σκέψη. Επομένως, η προσβαλλόμενη αιτιολογείται νομίμως και επαρκώς από την ανωτέρω άποψη, οι δε αντίθετοι λόγοι είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι. Η αιτιολογία αυτή δεν κλονίζεται από την μελέτη της εταιρείας G.R.C. Ε.Π.Ε., όπως αβασίμως προβάλλεται, δεδομένου ότι, από τη μελέτη αυτή, δεν προκύπτει ότι είναι ανακριβείς οι παραδοχές της Μ.Π.Ε. για την ύπαρξη στεγανών σχηματισμών στο υπέδαφος της περιοχής. Εφ' όσον δε η προσβαλλόμενη αιτιολογείται νομίμως και επαρκώς, η περαιτέρω αμφισβήτηση των σχετικών τεχνικών κρίσεων της Διοικήσεως εκφεύγει του ακυρωτικού ελέγχου.

Εφ' όσον το επίμαχο έργο δεν διαρρέεται, ούτε πρόκειται να εγκατασταθεί εγγύς υδατορευμάτων, δεν ανέκυπτε ανάγκη προηγούμενης οριοθέτησης αυτών. Συνεπώς, ο λόγος με τον οποίο προβάλλεται, αορίστως άλλωστε, ότι η προσβαλλόμενη Α.Ε.Π.Ο. είναι ακυρωτέα, διότι δεν προηγήθηκε η οριοθέτηση του «παρακείμενου» ρέματος της Μονής Φραγκοπηδήματος και του χειμάρρου Λατίφη, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

Πρόεδρος: Α. Θεοφιλοπούλου

Εισηγητής: Θ. Αραβάνης

Το πλήρες κείμενο της απόφασης θα αναρτηθεί αμέσως μετά την καθαρογραφή του από το Δικαστήριο.

Νόμος και Φύση

Αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία για το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη
<https://nomosphysics.org.gr>
